



Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimahanke, Kärsämäki/Pyhäjärvi

## LIITE 1. LAUSUNNOT JA MIELIPITEET

Yhteysviranomaisena toimiva Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus lähetti lausuntopyynnöt seuraaville tahoille YVA-ohjelman kuulemisvaiheessa:

Cinia Group Oy  
Birdlife Keski-Pohjanmaa ry  
Digita Oy  
DNA Oy  
Edzcom  
Elenia Verkko Oyj  
Elisa Oyj  
Energiavirasto  
Finavia  
Fingrid Oyj  
Haapajärven kaupunki  
Haapajärven–Reisjärven riistanhoitoyhdistys ry  
Hautajoen Kyläyhdistys ry  
Ilmatieteenlaitos  
Ilmavoimien esikunta  
Jokikylän-Ruhkalan kyläyhdistys ry  
Jokilaaksojen pelastuslaitos  
Jokilehdon Kylätoimikunta  
Kokkolan metsästysseura  
Kärsämäen kunta  
Kärsämäen Porkkalan Kyläseura ry  
Kärsämäen riistanhoitoyhdistys  
Kärsämäen yrittäjät ry  
Lamminahon Kyläyhdistys ry  
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom  
Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic  
Lohvan kyläyhdistys ry  
Luonnonvarakeskus Luke  
Maavoimien esikunta  
Metsähallitus Eräpalvelut  
Metsähallitus Pohjanmaan Luontopalvelut  
Metsänhoitoyhdistys Haapavesi-Kärsämäki  
Metsänhoitoyhdistys Pyhä-Kala  
MTK Kärsämäki  
MTK Pohjois-Suomi  
MTK Pyhäjärvi  
Parkkiman Metsästysseura ry  
Peruspalvelukuntayhtymä Selänne  
Pohjois-Pohjanmaan liitto  
Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry  
Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiiri ry  
Pohjois-Pohjanmaan museo

5.1.2023

Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät ry  
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto (AVI)  
Pohjois-Suomenselän luonnonsuojeluyhdistys ry  
Pro Agria Oulu  
Puolustusvoimat - Pääesikunnan operatiivinen osasto  
Pyhjäjärven kaupunki  
Pyhjäjärven KolmiKanta ry  
Pyhjäjärven Riistanhoitoyhdistys ry  
Pyhjäjärven Yrittäjät ry  
Rannankylän metsästysseura  
Riistakeskus Oulu  
Ruotasen Kyläyhdistys ry  
Suomen Erillisverkot Oy  
Suomen luonnonsuojeluliitto, Pohjois-Pohjanmaan piiri ry  
Suomen Metsäkeskus  
Suomen turvallisuusverkko Oy  
Säteilyturvakeskus STUK  
Telia  
Venetpalon Kyläseura ry  
Välikylän-Koposenperän Kyläyhdistys ry  
Väylävirasto

Tässä julkaistuista lausunnoista on tietosuojasyistä poistettu tarkemmat kiinteistö- ja yhteystiedot sekä lausuntojen johdantotekstit, joissa on kiitetty lausuntopyynnöstä ja referoitu nähtävillä ollutta arviointiohjelmaa. Verkkopalvelussa julkaistavasta lausunnosta ja sen liitteistä on tietosuojasyistä poistettu yksityishenkilöiden nimet. Lausuntojen ja mielipiteiden alkuperäistä sisältöä on siten tässä verkkoversiossa paikoin tiivistetty. Alkuperäiset versiot mahdollisine liitekarttoineen on toimitettu hankkeesta vastaavan käyttöön. Yhteysviranomaiselle saapuneet lausunnot ja mielipiteet on seuraavassa esitetty aakkosjärjestyksessä.

## Lausunnot

### Cinia Oy

Cinia Oy:llä ei ole tällä hetkellä radiotaajuuksia käyttäviä tai kaapeleihin perustuvia viestiverkkoja Riitamaa-Nurmesneva tuulivoimapuiston suunnittelualueella, mutta huomioitavaa on, että kyseisen hankkeen vaikutusalueelle ei jatkossa voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä tai telekaapelointeja. Toteutuessaan tuulivoimapuisto haittaa, ja jopa estää, radiotietä käyttävien viestiyhteyksien rakentamista.

Cinia Oy:llä ei ole muuta lausuttavaa edellä mainittuun tuulivoimapuisto-hankkeeseen.

### Digita

Digitan antenni-tv vastaanottoneuvonnassa Digita Infossa on ajantasainen ja kattava tieto antenni-tv:n vastaanotto-olosuhteista. Vaikutusalueella ei ole todettu katvealuetta. Digita toteaa, että tuulipuistot voivat aiheuttaa merkittävää haittaa antenni-tv:n vastaanottoon ennen kaikkea radio- ja tv-lähetysasemaan nähden puiston takana olevissa asuin- ja lomarakennuksissa. Vastaanotto-ongelmat voivat syntyä jo yhdenkin tuulivoimalan tapauksessa. Pahimmillaan tuulivoimala voi estää tv-signaalin etenemisen kokonaan. Antenni-tv lähetyksiä käytetään myös viranomaisten vaaratiedotteiden välityskanavana.

Tuulivoiman aiheuttaessa häiriön antenni-tv vastaanottoihin vaikuttaa se tällöin myös vaaratiedotteiden saatavuuteen ja sitä kautta yleiseen turvallisuuteen. Tämän vuoksi vaikutukset antenni-tv vastaanottoihin tulisi ottaa huomioon myös turvallisuuteen liittyvien vaikutuksien arvioinnissa. Antennitelevisiion vastaanotto-ongelmien syntymisen estämiseksi onkin erittäin tärkeää tutkia suunnitellun tuulivoimalan vaikutus antenni-tv lähetyksen näkyvyyteen jo hyvissä ajoin ennen rakennuslupien hakemista ja myöntämistä, ja mieluiten jo ennen tuulivoimalan sijaintipäätösten tekemistä.

Esitämme, että kaavoituksen edetessä, viimeistään rakennuslupien myöntämisvaiheessa:

- hankevastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma tuulivoimalan valtakunnallisen radio- ja tv-verkon lähetyksille aiheuttamien häiriöiden estämiseksi tai poistamiseksi, tai mikäli suunnitelman laatiminen hakemusvaiheessa ei ole mahdollista, hankevastaavan tulee sitoutua laatimaan ja toimittamaan konkreettinen suunnitelma häiriöiden poistamiseksi viranomaisen asettamaan määräpäivään mennessä; ja
- tarvittaessa täsmennetään, että tuulivoimahankkeen hankevas- taava häiriön aiheuttajana on velvollinen huolehtimaan häiriöiden poistamisesta sekä siitä aiheutuvista kustannuksista. Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on mietinnössään (LiVM 10/2014 vp - HE 221/2013 vp) todennut, että tuulivoimahäiriössä häiriönaiheut- taja huolehtii tilanteen korjaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä ja myös vastaa kustannuksista. Valiokunta on jo aiemmin katsonut, että tämän kaltaisen aiheuttaja vastaa -periaatteen tulisi olla

5.1.2023

yleisemminkin taajuuksien häiriöiden yhteydessä noudatettava läh-  
tökohta. Digita toteaa, että antenni-tv:n verkko-operaattori Digitan  
velvollisuuksiin ei kuulu tuulivoimaloiden tv-lähetyksille aiheutta-  
mien häiriöiden korjaaminen, vaan vastuu kuuluu häiriöiden aiheut-  
tajalle. Näin ollen tuulivoimahankkeesta vastaavan on esitettävä  
konkreettinen suunnitelma häiriöiden estämiseksi ja poistamiseksi  
sekä otettava vastuu häiriöiden poistamisesta sekä niistä aiheutu-  
vista kustannuksista.

Digita toteaa, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt ja niiden vaikutukset ja vaikutusalueet voidaan riittävällä suunnittelulla nykyisin ennustaa. Tämän lausunnon kohteena oleva tuulivoimahanke voi muodostaa häiriöitä yhteisvaikutuksena toisien tuulivoimahankkeiden kanssa. Häiriön poistokeinoja toteutettaessa on otettava huomioon myös alueen muut mahdolliset tuulivoiman rakentamishankkeet. Lisäksi Digita toteaa, että tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden hoitamisessa ei valitettavasti ole alalle syntynyt yleisiä käytäntöjä. Tuulivoimaloiden aiheuttamat häiriöt voivat pahimmillaan estää kokonaan antenni-tv signaalin vastaanoton. Erityisesti tilanteessa, jossa olemassa olevan tv- ja radiolähetysaseman lähistölle sijoitetaan useita tuulivoimaloita, voidaan pahimmassa tapauksessa ajautua tilanteeseen, jossa tv-signaalin eteneminen estyy kokonaan. Sen vuoksi onkin erityisen tärkeää, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt pyritään välttämään hyvissä ajoin etukäteen jo voimaloiden suunnitteluvaiheessa tuulivoimaloiden ja verkko-operaattoreiden välisellä yhteistyöllä. Ellei näin tehdä, riskinä on, että tuulivoimaloiden roottoreiden kotitalouksien tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt jäävät korjaamatta ja kotitalouksien kärsittäviksi. Tästä on jo olemassa valitettavia esimerkkejä (esim. Pori Peitto). Tuulivoimayhtiöt tulee siten jo kaavoitus- ja rakennuslupavaiheessa velvoittaa huolehtimaan siitä, että tuulivoimalat sijoitetaan alueelle siten, että häiriöitä kotitalouksien antenni-tv:n vastaanotolle ei aiheudu.

Viranomaisten tulisi päätöksessään tuoda selvästi esiin myös se, että mikäli huolellisesta ennakkosuunnittelusta huolimatta tuulivoimalat kuitenkin aiheuttavat häiriöitä tv-vastaanotolle, tulee niiden myös huolehtia häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista. Digita suhtautuu myönteisesti tuulivoiman käyttöön energianlähteenä. Jo toteutetut tuulivoimalat ovat kuitenkin osoittaneet, että tv-lähetysasemien jälkeen rakennetut tuulivoimapuistot voivat aiheuttaa olennaisia häiriöitä tv-vastaanottoon. Mahdollisten tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden korjaaminen ei kuulu Digitan velvollisuuksiin ja televisiovastaanoton varmistamiseksi alueella on erittäin tärkeätä, että tuulivoimatoimija huolehtii aiheuttamiensa häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

### **Elisa Oyj**

Emme ole hanketta vastaan, pyydämme kuitenkin huomioimaan Elisan teleliikenteelle aiheutuvat haitat. Kyseisen hankkeen vaikutusalueelle ei jatkossa voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä

### **Fingrid Oyj**

Ei ole huomautettavaa hankkeesta eikä nähtävillä olevista asiakirjoista. Lausumme mielellämme jatkossa hankkeen eri vaiheista, tietojen ja ratkaisujen tarkentuessa. Muiden kuin Fingrid Oyj:n omistamien voimajohtojen osalta tulee pyytää erillinen lausunto voimajohtojen omistajilta. Pyydämme lähettämään tietoa hankkeen etenemisestä.

**Haapajärven kaupunki, tekninen lautakunta***Hankkeen vaikutusalue*

Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa sivulla 129, ja Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa sivulla 12 on luetteloitu toiminnassa tai suunnitteilla olevat tuulivoimahankkeet 30 kilometrin säteellä hankealueesta. Luettelosta puuttuu Haapajärven alueella olevat Hakulinkankaan ja Korteperän kaavoitusvaiheessa olevat tuulivoima-alueet. Tämä tulee korjata ja ottaa huomioon suunnittelussa.

Aineistosta ei selviä voimaloiden etäisyyttä kuntarajaan. Haapajärven kaupunki on pitänyt periaatteenaan, että yksittäisen voimalan etäisyys tulee olla minimissään 500 metriä kuntarajaan. Osallistumis- ja arviointisuunnitelman sivulla 14 on luettelo kuultavista tahoista. Sen mukaan asiassa ei erikseen kuulla Haapajärven alueen kylä ollenkaan, vaikka hankealue ulottuu kuntarajaan.

Pohjois-Pohjanmaan lainvoimainen 3. vaihemaakuntakaava sekä vireillä olevan Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan määrittää energiantuotantoon ja siirtoon käytettävät alueet, jotka tulee ottaa huomioon uusien alueiden suunnittelussa. Haapajärven kaupunki antoi kaavaan lausuntonaan Hakulinkankaan ja Korteperän tuulivoima-alueiden muuttamisen "kyllä"-alueeksi.

*Hankkeen sähkönsiirto*

Pysäysperän sähköaseman sähkönsiirtoreittien länsipäässä sijaitsee maakunnallisesti arvokkaalla Kalajokilaakson viljelymaisema maisema-alueella. Sen huomioiminen siirtoreittien suunnittelussa tulee ottaa huomioon. Sähkönsiirron reittejä suunniteltaessa Haapajärven kaupungin alueelle, tulee lähtökohtaisesti tarkastella seuraavia vaihtoehtoja;

1. Hankkeen sähkönsiirrossa tulee käyttää ensisijaisesti olemassa olevia
2. Mikäli hanke edellyttää Haapajärven alueella uusia siirtolinjoja, tulee niiden toteutus olla ensisijaisesti maakaapeilla toteutettuja.
3. Mikäli edellä mainitut vaihtoehdot eivät ole toteutettavissa, voidaan hankkeen yhteydessä perustaa Haapajärven kaupungin alueelle uusi siirtolinja. Ennen uuden siirtolinjan suunnittelua, tulee kuitenkin linjausvaihtoehdoista keskustella ensin Haapajärven kaupungin kanssa.
4. Uusi siirtolinja tulee mitoittaa ja rakentaa siten että se ei haittaa kaupungin omia tuulivoimahankkeita, eikä sillä saa olla merkittäviä vaikutuksia maankäyttöön, rakentamiseen ja asujamistoon. Nyt suunnitellut siirtolinjat tulevat vaikuttamaan Korteperän tuulivoima-alueen myllyjen määrään, ja sitä Haapajärven kaupunki ei hyväksy.
5. Lisäksi siirtolinjaa suunniteltaessa tulee huomioida kaikki Kärsmäen ja Pyhäjärven tuulivoimahankkeet, joiden sähkönsiirto tulee

suuntautumaan Pysäysperän sähköasemalle. Siirtolinja tulee olla kapasiteetiltaan sellainen, että sitä voivat käyttää kaikki tuulivoima-operaattorit, joiden tuottama sähkö johdetaan Pysäysperälle.

Hankkeen sähkönsiirron reittivaihtoehtoisissa ei ole riittävästi huomioitu Haapajärven kaupungin alueen vaikutuksia asujamistoon eikä kaavoituksessa olevia tuulivoima-alueita.

### *Liikenne*

Tuulivoimaloiden osat sekä pystytyskalusto kuljetetaan rakennuspaikoille todennäköisesti hankealueen lähimmistä satamista eli Kalajoki, Raahe tai Kokkola. Haapajärven keskus taajaman läpi kulkeva valtatie 27 tulee olemaan usean tuulivoimahankeen rakentamisen pääreitti, joten liikenneturvallisuuteen kiinnitettävä erityistä huomiota. Myös suuret ja painavat maantiekuljetukset asettavat omat haasteensa tieverkon kantavuudelle ja pinnoitteille. Mikäli kuljetuksissa joudutaan Haapajärven alueella purkamaan tai siirtämään rakennettuja liikennemerkkejä, liikennejakajia tms. tulee operaattorin huolehtia niiden kuljetuksen aikaisesta toimivuudesta sekä rakentamisen jälkeisestä ennallistamisesta.

### *Luontoarvot*

Suunnittelussa ja rakentamisen aikana tulee huomioida luontoarvojen säilymisen toteutuminen ja rakentamisen vähähiilisyys.

### **Ilmatieteen laitos**

Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Riitamaa-Nurmesneva tuulivoimahankeen YVA-ohjelmaan, koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta.

**Jokilaaksojen Pelastuslaitos**

Pelastuslaitosten kumppanuusverkoston tuulivoimaloita koskevissa ohjeissa todetaan, että tapahtuneissa onnettomuuksissa tuulivoimaloiden lavan osia on voinut lentää jopa 500 metrin etäisyydelle ja normaalioloissakin lavoista irtoava jää voi pudotessaan aiheuttaa vaaraa ihmisille. Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto suosittaa palo- ja henkilöturvallisuuden osalta yli 1 MW tuulivoimaloilla 600 metrin suojaetäisyyttä asutukseen sekä vaarallisten aineiden laitoksiin ja varastoihin, ellei tuulivoimalalle laadittu vaaranarviointi edellytä tätä pienempää tai suurempaa etäisyyttä.

Pelastuslaki (379/2011) edellyttää rakennuksen omistajalta ja haltijalta sekä toiminnanharjoittajalta huolellisuusvelvollisuutta (4 §), omatoimista varautumista (14 §) ja pelastussuunnitelman laatimista (15 §).

Toiminnanharjoittajan tulee varautua omatoimisesti tuulivoimaloiden konehuonepaloihin, koska pelastuslaitoksella ei ole mahdollisuutta sammuttaa niitä. Tuulivoimaloiden paloturvallisuuden pohjana suositellaan käytettävän Suomen Pelastusalan keskusjärjestön opasta SPEK opastaa 28; Tuulivoimaloiden paloturvallisuus (2013) sekä Finanssialan Keskusliiton ohjetta Tuulivoimalan vahingontorjunta (2017).

Pelastuslaitoksen toimintamahdollisuudet tulee varmistaa suunnittelemalla ja rakentamalla tiestö siten, että se mahdollistaa pelastusajoneuvojen toiminnan alueella mahdollisen pelastustoiminnan aikana. Tuulipuiston tulisi olla saavutettavissa vähintään kahdesta suunnasta.

Pelastusviranominen pyytää huomioimaan rakentamisen aikaisen raskaan liikenteen ja mahdolliset polttoaineiden ym. kemikaalien aiheuttamat riskit sekä metsäpalovaaran.



### **Kärsämäen kunta**

Kunnanhallitus toteaa lausuntonaan, että Kärsämäen kunta puoltaa tuulivoimahankkeen vaihtoehtoa VE1. Sähkön siirron osalta Kärsämäen kunnalla ei ole lausuttavaa.

### **Luonnonvarakeskus**

Pyydettyä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan. Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslain (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin. Hankealueelle on tehty pesimälinnustoselvitys (2021), muuttoseuranta (2021) ja metsäkanalintujen soidinpaikkaselvitys (2022). Maastotoselvitysten ja lähtöaineiston perusteella hankealueella esiintyy teeriä, metsoja, riekkoja, pyitä ja joitakin sorsalintuja. Kartoituksista saatuja tuloksia ei kuitenkaan vielä tässä ohjelmavaiheessa esitellä. YVA-ohjelman mukaan alue Haapajärven susireviirin itäosiin ja alueella esiintyy metsästäjien mukaan metsäpeura. Vuoden 2022 suden kanta-arvion mukaan alue on Haapajärven havaintoalue, jolla ei määritellä olevan susireviiriä.

Alueella ja sen läheisyydessä esiintyy kaikkia neljää suurpetoa (luonnonvaratieto.luke.fi). Ohjelmassa todetaan, että tarvittaessa toteutetaan maastolaskentoja suurpetojen kartoittamiseksi. On hyvä, että alueelle suunnitellaan tehtäväksi lumijälkilaskenta. On kuitenkin tärkeää huomioida, että laskentojen tulee olla riittävän perusteellisia, jotta ne kertovat hankealueen merkityksestä direktiivilajeille. Esimerkiksi metsäpeuran ja suden liikkuminen on vuodenaikaan sidonnaista. Metsäpeuran vuosikiertoon kuuluu vaellukset ja hakeutumiset kesä- ja talvilaitumille. Susi puolestaan huolehtii keväällä reviirin rajoista ja pyrkii saalistamaan tehokkaasti, jotta olisi mahdollisimman hyvässä kunnossa pentujen syntyessä. Tällöin suden esiintymistä ohjaa saaliseläinten sijainti enemmän kuin pesimäalueiden sijainnit. Vasta lähempänä penikointia susi hakeutuu reviirin ydinalueille, joissa synnytys ja pentujen hoito tapahtuu.

Alue on harvan metsäpeurakannan aluetta ja sijaitsee vaellusreittien alueella (kts. Liite1 ja Liite2). Lisätietoa hankealueen merkityksestä metsäpeuralle saisi tekemällä peuran vuosikierron mukaisia maastolaskentoja, jotta vaikutusten arviointiin olisi käytössä mahdollisimman realistinen ja ajantasainen aineisto.

Linnustokartoitusten osalta Luke toteaa, että useampana peräkkäisenä vuonna tehdyt soidinpaikkaselvitykset antaisivat paremman kuvan alueen merkityksestä kanalinnuille, kuin yksittäisenä keväänä tehty selvitys. Soidinten esiintyminen tällä syklisellä lajiryhmällä riippuu mm. alueen sen hetkisistä kanalintukannoista. Soidinten havaittavuus vaihtelee myös vuodesta toiseen esimerkiksi kevään edistymisestä ja sääoloista riippuen. Hankealueelle tehty kanalintukartoitukset ovat tärkeitä ja niiden tulokset tulee huomioida voimaloiden sijoittelussa. Metsäkanalintujen kartoituksia suunnitellessa on hyvä tiedostaa, että metsäkanalinnut pesivät myös tavallisessa talousmetsässä, joten karkea selvitys pelkästään soidinpaikoista ei välttämättä kuvaa alueen metsäkanalintukantaa tarpeeksi.

Hankealueen välittömässä läheisyydessä (10 km säteellä) on 9 eri vaiheissa olevaa tuulivoimahanketta ja 30 km säteellä näiden lisäksi on 7 tuulivoimahanketta (kts. Yva-ohjelman kuva 26.1 s. 130). Hankealueen eteläosissa sijaitsee tuotannosta poistuneita turvetuotantoalueita, joista osalla harjoitetaan maanviljelystä. On tärkeää, että tulevassa vaikutusten arvioinnissa otetaan huomioon muun maankäytön yhteisvaikutus paikallis- tai osapopulaatiotasolla erityisesti direktiivilajien kuten metsäpeuran, suurpetojen ja metsäkanalintujen elinmahdollisuuksien muutoksiin. Lisäksi vaikutuksia metsästykseseen tulee tarkastella isommassa mittakaavassa samasta syystä.

(Liite 1. ja 2. Metsäpeuran esiintyminen hankealueella ja sen ympäristössä)

### *Lausunnon tiivistelmä*

Alueella esiintyy metsäpeuroja ja se sijaitsee vaellusreittien alueella. Lähtötietojen ja kartoitusten perusteella alueella esiintyy metsäkanalinnuista metsoa, teeriä, pyitä ja riekkoja. Hankealueelle tehtävät kanalintukartoitukset ovat siten tärkeitä ja niiden tulokset tulee huomioida voimaloiden sijoittelussa. Hankealueella esiintyy mahdollisesti kaikkia neljää suurpetoa. Luke suosittelee hankealueelle kohdennettuja maastolaskentoja, jotta vaikutusten arviointiin olisi käytössä mahdollisimman realistinen ja ajantasainen aineisto. Hankealueen läheisyydessä on (30 km säteellä) 16 eri vaiheissa olevaa tuulivoimahanketta. On tärkeää, että tulevassa vaikutusten arvioinnissa otetaan huomioon muun maankäytön yhteisvaikutus alueella elävien lajien elinolosuhteisiin.

### **Metsähallitus**

Metsähallitus antaa lausunnon ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta hankealueen lähelle sijoittuvien useisiin eri Natura-alueisiin kuuluvien valtion luonnonsuojelualueiden, luonnonsuojeluun varattujen valtion maiden ja vesialueiden hallinnoijana ja hoitajana sekä metsäpeuran suojeluun liittyvässä roolissaan. Hankealueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee Nurmesjärven Natura- ja luonnonsuojelualue, Latvakankaan Natura- ja luonnonsuojelualue, sekä suojelutarkoituksiin varattu palsta Metso-Arvinpalsta. Lisäksi 4-10 kilometrin päässä hankealueesta sijaitsevat Hirsinevan, Lapinniemen ja Haudannevan Natura-alueet sekä muutamia muita suojeluun varattuja alueita.

Metsähallitus on tutustunut arviointiohjelmaan ja lausuu seuraavaa: Suunniteltu Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoima-alue on noin kaksikymmentä kilometriä pitkä yhtenäinen tuulivoimatuotannon alue. Se sijoittuu poikittain metsäpeuran Suomenselän osakannalle tärkeään kesä- ja talvilaidunalueiden väliseen vaellusreittiin nähden. Hankealueella on todennäköisesti merkitystä metsäpeuralle myös kesäaikaisena elinalueena. Vaikutusten arvioinnin tulisi metsäpeuran osalta perustua Luonnonvarakeskuksen paikannusaineistojen hyödyntämisen lisäksi myös maastohavainnointiin häiriöille herkimmän vaiheen, kesäisen vasonta- ja vasanhoitojakson, ajalta. Myös alueen metsästäjiltä voi saada arvokasta metsäpeuran esiintymisestä. Vaikutukset tulee arvioida sekä metsäpeuran vaelluskäyttäytymiseen, että kesäaikaiseen alueiden käyttöön.

Hankealueen välittömässä läheisyydessä sijaitseva Nurmesjärven Natura-alue (SPA/SAC) on valtakunnallisesti merkittävä lintujärvi ja maakunnallisesti erittäin tärkeä sisämaan pesimäalue ja muutonaikainen lepäilyalue. Nurmesjärven Natura-alueelle onkin asiaan kuuluvasti suunniteltu tehtävän Natura-arviointi. Kosteikkolinnuston tila on valtakunnallisesti heikentynyt, minkä vuoksi tulisi välttää lisärasitteiden kohdistamista Nurmesjärven kaltaisiin tärkeisiin lintuvesiin. Suuret lokkiyhdykskunnat (naurulokki, pikkulokki) ovat pesimäalueiden avainlajeja, koska ne pesiä puolustaessaan turvaavat myös muiden kosteikkolintulajien pesintää. Arvioinnissa tulisi huomioida erityisesti lokiin ruokailualueiden sijainti ja turvata niiden väliset lentoreitit hankkeen suunnittelussa. Linnustoselvitysten maastotyöpäivien määrä vaikuttaa riittävästi hankkeeseen suuri koko, Nurmesjärven linnustollinen arvo ja useat muut lähiseudun hankkeet huomioiden. Ohjelmasta ei tosin ilmene, millaisia muita arvioinnin perusteena käytettäviä aineistoja ja selvityksiä alueelta on saatavilla.

Ohjelmassa mainitaan ympäristövaikutusten arvioinnin painottuvan muuttolintujen osalta erityisesti törmäysherkeisiin suurempikokoisiin lajeihin, kuitenkin esim. päiväpetolintujen pesimäaikaiselle tarkkailulle ei ole varattu yhtään maastotyöpäivää. Vaikka tunnettuja suurten petolintujen pesiä ei alueella olisi, on se niille soveltuvaa elinaluetta ja tuntemattomien pesäpaikkojen olemassaolo mahdollista. Alueella on jo rakennettuja tuulivoima-alueita ja useita muita, suunnittelussa pidemmällä olevia tuulivoimahankkeita ja niihin liittyviä voimajohtohankkeita. Näiden yhteisvaikutuksia metsäpeuralle, Nurmesjärven linnustolle, sekä Natura-alueiden välisille ekologisille yhteyksille tulee arvioida huolellisesti. Nurmesjärvellä on myös pari lyhyttä virkistysreittiä ja lintutornia.

Tuulivoimatuotannon vaikutuksia virkistyskäyttöön olisi hyvä havainnollistaa maisemasovitteilla lintutornilta käsin. Hankealue ei sisällä voimassa olevan maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueisiin. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmasto - vaihemaakuntakaavan luonnoksessa aluetta on esitetty tuulivoimalle soveltuvaksi hieman eri rajauksella kuin arviointiohjelmassa. Kaavan taustaselvityksessä on tunnistettu alueella myös ekologisia yhteystarpeita. Metsähallitus katsoo, että etenkin Nurmesjärven luonnonsuojelualueen läheisyydessä maakuntakaavan aluerajauksesta ei tule poiketa lainkaan suojelualueita kohti, vaan tarkemman arvioinnin niin osoittaessa siitä kauemmaksi. Maakuntakaavaa varten on määritelty nimenomaan vähimmäisetaisyydet erityyppisiin suojelualueisiin.

### **Pohjois-Pohjanmaan Liitto**

Pohjois-Pohjanmaan liitto on osallistunut hankkeen YVA-menettelyn ennakkoneuvotteluun 8.10.2021 ja seurantaryhmän kokoukseen 12.9.2022. Maakuntakaava muodostaa keskeisen lähtökohdan seudullisten tuulivoimahankkeiden suunnittelulle. Kaavan tavoitteena on tuulivoimarakentamisen kokonaisuuden ohjaaminen ja vaikutusten hallinta koko maakunnan tasolla. Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen huomioiminen edellyttää, että kaavan tavoitteet, periaatteet, kaavassa osoitettujen alueiden rajaamisen perusteet ja kaavan suunnittelumääräykset otetaan suunnittelussa huomioon.

Maakuntakaavassa osoitetut tuulivoima-alueet ovat ensisijaisia seudullisten tuulivoima-alueiden sijoittamispaikkoja. Maakuntakaava on kuitenkin luonteeltaan yleispiirteinen alueidenkäytön suunnitelma; siinä esitettyjen tuulivoima-alueiden rajaukset täsmentyvät kuntakaavan yhteydessä laadittavan YVA-menettelyn ja muiden vaikutustarkastelujen perusteella.

Maakuntakaavan joustavuudesta johtuen kaavassa osoitettujen alueiden sijaintia ja laajuutta voidaan muuttaa yksityiskohtaisemmassa kaavassa. Tuulivoimaosayleiskaava ei saa kuitenkaan olla ristiriidassa maakuntakaavan keskeisten tavoitteiden ja periaatteiden kanssa, eikä kaava saa vaikeuttaa maakuntakaavan toteuttamista.

*Hankkeen suhde voimassa olevaan maakuntakaavaan*

Pohjois-Pohjanmaalla on neljä lainvoimaista maakuntakaavaa: 1.-3. vaihemaakuntakaavat ja Hankikiven ydinvoimamaakuntakaava. Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava (2006) on kumoutunut 3. vaihemaakuntakaavan saatua lainvoiman KHO:n päätöksellä 17.1.2022. Voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti maakuntakaava ohjaa seudullisesti merkittävää eli lainvoimaisten maakuntakaavojen osalta vähintään kymmenen voimalaa käsittävän hankkeen tuulivoimarakentamista. Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimapuiston hankealuetta ei ole osoitettu lainvoimaisissa Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavoissa tuulivoimaloiden alueena. YVA-ohjelmassa on kuvattu hyvin hankealueelle ja sähkönsiirtoreittien varrelle ja näiden vaikutusalueelle sijoittuvat maakuntakaavamerkinnot.

*Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava ja TUULI-hanke*

Pohjois-Pohjanmaan liitto on käynnistänyt uuden maakuntakaavaprosessin loppuvuodesta 2021. Yhtenä merkittävänä teemana energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa tarkastellaan maakunnan tuulivoiman kokonaisuutta, uusia potentiaalisia tuulivoima-alueita ja sähkönsiirtoa maakunnassa TUULI-hankkeen pohjalta (Kestävä tuulivoimarakentaminen Pohjois-Pohjanmaalla). TUULI-hankkeessa on valmistunut useita tuulivoimatuotantoa ja sijoittamista koskevia taustaselvityksiä kuten linnuston päämuuttoreitin päivitysselvitys, viherrakenne- ja ekosysteempipalveluselvitys, susireviiriselvitys ja sähkönsiirtoselvitys. TUULI-hankkeen sijainninhjausmalli valmistui kesäkuussa 2022 ja sen tulokset ovat olleet maakuntakaavakartalla ja muissa kaava-asiakirjoissa esitettävän tuulivoimaohjauksen lähtökohtina. Sijainninhjausmallissa seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen alarajana on pidetty yhtenäistä seitsemän neliökilometrin (7 km<sup>2</sup>) aluetta, jolle mahtuu 7 tai enemmän tuulivoimaloita. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kuulemisaineisto (kaavaluonnos) on ollut nähtävillä 8.8.-23.9.2022. Maakuntakaavan hyväksymiskäsittelyn tavoiteaika on loppuvuodesta 2023.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnoksessa on osoitettu sijainninhjausmallin pohjalta uusia tuulivoimaloiden alueita (tv-1, tv-2 ja tv-3) sekä päivitetty 1. ja 3. vaihemaakuntakaavassa osoitettuja tv-alueita.

Pohjois-Pohjanmaan TUULI-hankkeessa Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimapuiston hankealue on tunnistettu suurimmaksi osin tuulivoimapotentiaalisiksi alueeksi. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan valmisteluaineistossa tämä alue on osoitettu uutena potentiaalisena tuulivoimaloiden alueena (tv-1, 387 Riitamaa-Nurmesneva). Vaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheen kuulemisen aikana saatu palaute otetaan huomioon, kun maakuntakaava-aineistoa työstetään edelleen kohti maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA 13 §) mukaista viranomaislausuntokierrosta (viranomaiset, kunnat). Tässä vaiheessa vaihemaakuntakaavaan laaditaan myös lisäselvityksiä mm. maisema- ja yhteisvaikutuksista. Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimapuiston osalta tämä tarkoittaa sitä, että maakuntakaavaluonnokseen merkittyä tv-1 -aluerajausta (tv-1 387) tarkastellaan uudelleen kaiken saadun palautteen ja selvitystiedon pohjalta ennen seuraavaa kuulemiskierrosta, johon edetään vuoden 2023 aikana.

Nykyisen oikeuskäytännön mukaan Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimaosayleiskaava voidaan viedä Kärsämäen kunnassa ja Pyhäjärven kaupungissa hyväksymiskäsittelyyn sen jälkeen, kun maakuntavaltuusto on hyväksynyt energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ja alue on osoitettu maakuntakaavassa seudullisesti merkittävänä tuulivoimaloiden alueena (tv-alue). Maakuntakaavaa tarkempi kuntakaava ei täten joudu odottamaan maakuntakaavan lainvoimaisuutta mahdollisen oikeuskäsittelyn päätteeksi, vaan yleiskaava voidaan hyväksyä, vaikka maakuntakaavan hyväksymispäätöksestä olisi valitettu oikeusasteisiin.

#### *Sähkönsiirto*

Pohjois-Pohjanmaan liiton tiedossa on myös muita lähialueen tuulivoimahankkeita, joiden sähkönsiirtoreitit sijoittuvat Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmassa esitettyjen sähkönsiirtoreittivaihtoehtojen osuuksille tai näiden välittömään läheisyyteen. Pohjois-Pohjanmaan liitto kannustaa tuulivoimahankkeiden sähkönsiirtoreittien ratkaisuihin ja linjauksissa hyödyntämään olemassa olevia voimajohtokäytäviä, yhteispylväitä ja yhteistyötä muiden lähialueen tuulivoimapuistojen kanssa. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnokseen on täydennetty yleisiä tuulivoiman suunnittelumääräyksiä sähkönsiirron osalta siten, että ”lähekkäin sijoittuvien tuulivoima-alueiden liittäminen sähköverkkoon on ensisijaisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin, yhteistyössä muiden energiantuotannon hankealueiden kanssa”. Sähkönsiirtoreittivaihtoehtojen VEA ja VEC linjauksissa on huomioitava vireille tulleen Haapajärven Korteperän tuulivoimapuiston hankealue.

#### *Vaikutusten arviointi*

Yksi hankkeen todennäköisesti merkittävistä vaikutuksista kohdistuu arvokkaisiin kulttuurimaisema-alueisiin. Hankealueen pohjoispuolella, noin 3,5 kilometrin päässä hankealueesta sijaitsee maakunnallisesti arvokas Alarannan kulttuurimaisema-alue ja koillispuolella noin 4,5 kilometrin päässä maakunnallisesti arvokas Hautajoen kulttuurimaisema-alue. Pyhäjokivarressa hankealueen itä- ja kaakkoispuolella 1,5 -4,5 kilometrin etäisyydellä hankealueesta sijaitsee useita maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita mm. Venetpalon kulttuurimaisema, Haapapuron kulttuurimaisema ja Jokikylä-Ruhkaperän jokimaisemat. Näillä maisema-alueilla sijaitsee lisäksi maakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä (MRKY). Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimahankkeen vaikutukset näihin maisema-alueisiin ja kulttuuriperintökohteisiin on arvioitava huolellisesti ja esitettävä lievennystoimenpiteitä.

Lisäksi tuulivoimalat tulevat näkymään selkeästi mm. hankealueen ympärillä sijaitseviin kyliin ja järvien ja jokien rannoille. Hankkeen vaikutusten arvioinnissa on huomioitava vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen.

Hankealueen läheisyydessä sijaitsee kaksi maakuntakaavassa osoitettua luonnonsuojelualuetta (Nurmesjärvi ja Latvakangas), jotka kuuluvat myös Natura-verkostoon (SPA/SCI). Etenkin Nurmesjärven luonnonsuojelualueeseen tulee todennäköisesti kohdistumaan merkittäviä vaikutuksia sähkönsiirrosta sekä hankkeiden yhteisvaikutuksista. Hankkeen vaikutukset on arvioitava huolellisesti näihin alueisiin. YVA-ohjelmassa on tunnistettu, että hankkeen todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia kohdistuu yhteisvaikutuksiin toiminnassa olevien tuulivoimapuistojen ja muiden tuulivoimahankkeiden kanssa. Yhteisvaikutusten arvioinnissa on huomioitava ja tarkasteltava hankkeen vaikutuksia kulttuurimaisemaan, luonnonsuojelualueisiin, rakennettuun kulttuuriympäristöön, sähkönsiirtoon, sähkökapasiteetin riittävyyteen ja yhteisvaikutuksia elinoloihin ja viihtyvyyteen.

### **Pohjois-Pohjanmaan Museo / Arkeologia**

Hankealueella on tehty arkeologinen inventointi vuonna 2021. Inventoinnin jälkeen sähkönsiirtoreittivaihtoehdot ovat muuttuneet. YVA-ohjelman perusteella uusille, vaihtoehtoisille sähkönsiirtoreiteille on tehty arkeologinen inventointi maastokaudella 2022.

Tuulivoimapuiston alueella sijaitsee 33 arkeologisen kulttuuriperinnön kohdetta, joista 28 on kiinteitä muinaisjäännöksiä, yksi mahdollinen muinaisjäännos ja neljä muuta kulttuuriperintökohdetta. Kohteiden nimet ja niiden yksilöivät tunnukset löytyvät lausunnon liitteestä 1. Arkeologisista kohteista tulee käyttää muinaisjäännosrekisterin mukaista nimeä ja kohteiden yhteyteen tulee liittää kohteen muinaisjäännostunnus.

YVA-ohjelman luvussa 13 käsitellään muinaisjäännosten nykytilannetta ja hankkeen vaikutusten arviointia. On parempi käyttää termiä arkeologinen kulttuuriperintö, joka kattaa kiinteiden muinaisjäännosten lisäksi sellaiset rakenteet ja paikat, joita ei lueta muinaismuistolain tarkoittamiin kiinteisiin muinaisjäännostuksiin, kuten muut kulttuuriperintökohteet, mahdolliset muinaisjäännostokset ja irtolöytöpaikat.

Arkeologiseen kulttuuriperintöön kohdistuvissa vaikutuksissa tulee huomioida tuulivoimaloiden sijainnin, tiestön, sähköaseman ja maakaapelilinjojen lisäksi mahdolliset maa-aineksen otto- ja kaivopaikat ja mahdolliset maan läjityspaikat sekä väliaikaiset nosto-, varastointi-, pysäköinti- ja työmaaparakkialueet. Vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida myös mahdolliset hankealueen ulkopuolelle kohdistuvat toimenpiteet kuten teiden perusparannukset. Myös näissä tapauksissa tulee selvittää tulevatko toimenpiteet kohdistumaan arkeologiseen kulttuuriperintöön. Kyseiset rakentamistoimenpiteet tulee ottaa huomioon arvioitaessa hankkeen suoraa ja epäsuoraa vaikutuksia muinaisjäännostuksiin. Myös väliaikainen toiminta voi vahingoittaa tai tuhota arkeologista kulttuuriperintöä.

Arkeologiset kohteet tulee merkitä selkeästi maastoon ennen rakennustöiden aloittamista ja niiden ajaksi. Rajauksen tulee noudattaa muinaisjäännosalueen rajausta.

Pohjois-Pohjanmaan museo huomauttaa myös, että kaikki kiinteät muinaisjäännökset ovat samalla tavalla muinaismuistolaila (295/1963) rauhoitettuja. Aikaisemmin Museovirasto on luokitellut muinaisjäännökset 1.-3. luokkaan. Tällainen luokittelu ei ole enää käytössä eikä arvoluokittelun avulla pystytä arvioimaan kiinteiden muinaisjäännösten herkkyyttä hankkeiden vaikutuksiin. Pohjois-Pohjanmaan museo voi arvioida hankkeen vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön kokonaisuudessaan vasta saatuaan arkeologisen inventointiraportin sähkönsiirtoreiteistä. Arkeologisen tutkimuksen tekijän tulee toimittaa raportit digitaalisena arviointia varten Pohjois-Pohjanmaan museolle. Arvioinnissa varmistetaan, että selvitykset vastaavat niille asetettuja tavoitteita ja laatuvaatimuksia.

### **Pohjois-Pohjanmaan Museo / rakennettu kulttuuriympäristö**

YVA-ohjelmassa on selvitetty hankealueen ja tarkastelualueen valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja rakenneympäristön kohteet. Hankealueella ei sijaitse valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita tai kulttuuriympäristöjä. Tarkastelualueelle sijoittuu kaksi valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta (VAMA 2021), Miilunrannan asutusmaisema noin 12 km etäisyydellä hankealueesta itäkoilliseen sekä Kalajokilaakson viljelymaisemat noin 19 km etäisyydellä hankealueesta länteen. Hankkeen tarkastelualueella on kolme valtakunnallisesti merkittäväksi luokiteltu rakennetun kulttuuriympäristön kohde: Kärämäen kirkko, Haapajärven kirkkoranta ja Saviselkä-Piippola-maantie. Tarkastelualueelle sijoittuu runsaasti maakunnallisesti arvokkaita rakennettuja kulttuuriympäristöt ja kulttuurimaisema-alueita. Hankkeen vaikutuksia niihin tullaa YVA-selostuksen mukaan arvioimaan valokuvasovitteiden ja näkymäalueanalyysien avulla.

Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole huomautettavaa Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmasta arvokkaiden maisema-alueiden ja rakennetun kulttuuriympäristön osalta.

### **Suomen Erillisverkot Oy**

Hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.

### **Suomen Metsäkeskus**

Suunnittelussa on jo hyödynnetty tuulivoimapuistoon rajautuvilta alueilta Suomen metsäkeskuksen hallinnoimaa metsä- ja luontotietoa mm. tietoa metsälain määrittelemistä erityisen arvokkaista elinympäristöistä, joka on mahdollista saada avoimena metsätietona. Tietoa hyödynnettäessä on syytä tiedostaa, että Metsäkeskus päivittää avoimessa metsä- ja luontotiedossa esitettäviä metsälain 10§ -kohteita ja muuta luontotietoa jatkuvasti. Metsälain 10§ -kohteiden osalta niiden rajaukset ovat voineet muuttua metsälain ja sen soveltamisohjeiden muuttuessa. Avoin metsä- ja luontotieto löytyy osoitteesta: <https://www.metsakeskus.fi/fi/avoin-metsa-ja-luontotieto> Hankealueen pinta- ja pohjavesiin kohdistuvien vesistövaikutusten arvioinnissa on tarpeen huomioida alueelle tarvittavat vesiensuojelurakenteet. Jos rakentamisen yhteydessä vesiä on tarve johtaa aiemmin tehtyihin ojastoihin, on syytä selvittää aiempien vesiensuojelurakenteiden riittävyys.

Hankkeen vaikutuksia metsätalouteen on tarkoitus arvioida laskelmilla menetetystä metsätalousmaasta. Arvioinnin lähtötietoina käytetään tietoja alueen metsäaloista ja niiden arvioiduista muutoksista hankkeen osalta. Metsäkeskus esittää, että vaikutusten arvioinnissa tulee esittää vaihtoehtoillemme tarkempi laskelma väliaikaisesta ja pysyvästä metsätalousmaan käsittelystä voimaloiden, varastoalueiden ja siirtolinjojen osalta. Pysyvästi metsänkasvatuksesta pois jäävä pinta-ala aiheuttaa metsäkatoa, jolle tulisi esittää, miten sitä on mahdollista korvata. Elinkeinonäkökulmasta pinta-alojen lisäksi tulee esittää arvio vaikutuksista metsätalouden harjoittamiseen metsänomistajien ja yritystoiminnan sekä aluetalouden näkökulmasta.

Vaikutusten arvioinnissa on tarkoitus arvioida niin valtion kuin yksityisen tiestön sekä siltojen kunnon riittävyttä rakentamisen aikaiselle liikenteelle. Metsäkeskus esittää, että tiestön mahdollisen parantamisen ja lisärakentamisen arvioinnissa otetaan huomioon rakentamiseen tarvittavan maa-aineksen saatavuus ja riittävyys ottaen huomioon myös alueen muun tieverkon mahdolliset parantamistarpeet. Vesiin ja kalastoon liittyen on tarpeen arvioida vesiensuojelun toteutus ja vaellusesteiden poistaminen.

#### *Kaavoituksen vaikutukset metsälainsäädännön toimeenpanoon*

Hankkeeseen liittyvän kaavoituksen osalta Metsäkeskus muistuttaa, että Metsälaki (1093/1996) asettaa metsien hoidolle ja käytölle vähimmäisvaatimukset. Vähimmäisvaatimuksissa säädetään muun muassa puun korjuusta, metsän uudistamisesta ja metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamisesta. Metsälakia sovelletaan vain yleiskaavan maa- ja metsätalouteen ja virkistyskäyttöön osoitetuilla alueilla. Yleiskaavan muilla alueilla metsälaki ei ole voimassa. Metsälaki velvoittaa noudattamaan myös luonnonsuojelulain (1096/1996), vesilain (587/2011), ympäristönsuojelulain (527/2014) ja muinaismuistolain (295/1963) säädöksiä. Kun metsälakia ei sovelleta, vaikuttaa se myös muiden metsänkäyttöä ohjaavien lakien voimassaoloon, kuten kestävän metsätalouden määräaikaiseen rahoituslakiin (34/2015) (Kemera) ja lakiin metsätuhojen torjunnasta (1087/2013) (metsätuholaki). Metsälain 10§ kohteet ja Luonnonsuojelulain 49§ kohteet tulee huomioida arvioinnin ja kaavan tausta-aineistoina maankäyttöä suunniteltaessa (esimerkiksi kaavaselvityksen liitekarttana), mutta niitä ei tarvitse/tule esittää erillisinä merkintöinä kaavassa, koska eliölajien esiintymis- ja elinalueet muuttuvat ajassa ja kaavakartalle merkittynä tieto ei näin ollen ole ajantasaista.

#### **Säteilyturvakeskus**

Säteilyturvallisuuteen liittyvänä lausuntonaan Säteilyturvakeskus (STUK) esittää seuraavan: Tuulivoimapuiston sähköjohdot ja -laitteet eivät aiheuta säteilyturvallisuuden kannalta merkittäviä sähkö- tai magneettikenttiä lähiympäristön asukkaille. Säteilyturvallisuusvaikutukset eivät siten estä tuulivoimapuiston rakentamista arviointiohjelmassa esitetyn suunnitelman mukaisesti.



Voimajohto aiheuttaa ympärilleen pientaajuisten sähkö- ja magneettikentän. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa (1045/2018) on vahvistettu väestön altistuksen raja-arvot ja toimenpidetasot näille kentille. Asetusta ei sovelleta sähköturvallisuuslain (1135/2016) vaatimusten mukaisten suurjännitteisten ilmajohtojen, mm. 400 kV ja 110 kV voimajohtojen, aiheuttamaan altistukseen sähkökentälle. Magneettikentän toimenpidetaso 200  $\mu$ T ei ylitä voimajohdon allakaan, jossa on suurimmat magneettikentät. Asetus ei siten rajoita oleskelua voimajohdon läheisyydessä eli maatai metsätaloustöitä tai virkistyskäyttöä mm. metsästyksen, sienestyksen ja marjojen poimintaan. Asetus ei myöskään rajoita voimajohdon sijoittamista asuin- tai lomarakennusten läheisyyteen.

Asetus ja sähköturvallisuuslain vaatimukset suojaavat voimajohtojen sähkö- ja magneettikentän välittömiltä haittavaikutuksilta. Voimajohtojen magneettikentällä epäillään kuitenkin olevan haitallisia pitkäaikaisvaikutuksia. Osa 40 viime vuoden aikana tehdyistä väestötutkimuksista on antanut viitteitä siitä, että asumisesta voimajohtojen läheisyydessä saattaisi olla terveydellistä haittaa lapsille. Näissä tutkimuksissa on havaittu, että voimajohtojen lähellä asuvilla lapsilla näyttäisi olleen hieman suurempi riski sairastua leukemiaan, kun lapset altistuivat pitkäaikaisesti magneettikentälle, jonka keskimääräinen vuontiheys oli enemmän kuin 0,4  $\mu$ T. Solu- ja eläinkokeista saadut tulokset eivät ole tukeneet tätä havaintoa. Ei tunneta mekanismia, jolla voimajohdon magneettikenttä aiheuttaisi leukemiaa tai muita syöpiä. Väestötutkimuksissa ei ole voitu osoittaa, että leukemia olisi seurausta altistuksesta magneettikentälle. Väestötutkimuksissa havaittua lievää leukemiariskin kasvua ei ole voitu osoittaa tilastoharhaksi. Voimajohtojen sähkökentällä ei ole todettu olevan haitallisia pitkäaikaisvaikutuksia. Voimajohtojen magneettikentän pitkäaikaisvaikutuksiin liittyvän epävarmuuden vuoksi STUK suosittelee uusien 400 kV ja 110 kV voimajohtojen rakentamista siten, että niiden aiheuttama magneettivuon tiheys ei pitkäaikaisesti ylittäisi 0,4  $\mu$ T voimajohtojen lähellä sijaitsevilla asuinrakennuksissa, jos se järkevin toimenpitein on mahdollista. Velvoittavaa estettä ei säteilyturvallisuuksista ole voimajohtojen rakentamiseen arviointiohjelmassa esitetyn suunnitelman mukaisesti.

### **Telia Finland Oyj**

Telia Finland Oyj:llä (Telia) ei ole hankkeesta huomautettavaa, mutta jatkossa hankkeen vaikutusalueelle ei voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä. Hankkeen suunnitellut sähkönsiirtoreitit risteävät Telian kaapeleiden kanssa Ouluntien kohdalla. Tämä täytyy huomioida ja tehdä erikseen vaarajänniteselvitys.

### **Traficom**

Riitamaa-Nurmesneva tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelman taulukon 3-1 sisältö on muodostettu Traficomin ohjeen 2013 mukaan, Traficom on julkaissut ohjeesta päivityksen 2020. Muutoksena maston välikorkeuksien lentoestevaloina käytetään B-tyypin pienitehoisia estevaloja. Kohdan 5.10 viimeinen virke ei enää pidä paikkaansa, asian mahdollistanut ilmailumääräys on kumottu keväällä 2022.

### **Väylävirasto**

Liikennevaikutusten arviointi on esitetty YVA-ohjelmassa riittävällä tasolla. Tuulivoimaloiden sijaintia suhteessa liikenneväyliin ohjeistetaan Väyläviraston Tuulivoimalaohjeessa (Liikenneviraston julkaisuja 8/2012), joka tulee huomioida voimaloiden sijoittamisessa. Tuulivoimalan vähimmäisetäisyys on voimalan kokonaiskorkeus (torni+lapa) + suoja-alue maantien keskeltä lukien. Tuulivoimalahankkeen suunnittelun aikana on riittävän ajoissa kiinnitettävä huomiota tuulivoimalan osien varastointiin ja kuljetusreitien selvittämiseen. Tuulivoimalakuljetukset vaativat aina erikoiskuljetusluvan. Erikoiskuljetusluvista lupaviranomaisena toimii Pirkanmaan ELY-keskus. Voimaloiden osien kuljetuksia varten maanteiden, siltien ja rumpujen kantokyky on varmistettava hyvissä ajoin ennen kuljetuksia. Jos rakenteiden vahvistamiselle tai mahdollisten tasoliittymien ym. parantamistoimille, kuten tasoristeyskansien vahvistamiselle ja leventämiselle, todetaan tarvetta, toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella. Tämä koskee myös mahdollista valaisinpylväiden ja liikennemerkkien väliaikaista siirtoa sekä liittymien avartamista. Asian osalta tulee olla yhteydessä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen maanteiden kunnossapidon aluevastaavaan. Liittymäluvat maanteille myöntää Pirkanmaan ELY-keskus.

Suunnittelussa tulee huomioida, etteivät voimajohtojen pylväät estä tai haittaa maanteiden käyttöä. Väylävirasto muistuttaa, että kaapeleiden ja johtojen sijoittamisessa tiealueelle noudatetaan, mitä liikennejärjestelmästä ja maanteista annetun lain (503/2005) 42 §:ssä ja 42 a §:ssä säädetään. Rakennettaessa voimajohtoa maanteiden yhteyteen tulee noudattaa Väyläviraston "Sähkö- ja telejohtot ja maantiet" -ohjeen (Liikenneviraston ohjeita 3/2018) lisäksi Liikenneviraston 12.10.2018 antamaa määräystä johtojen ja rakenteiden sijoittamisesta maantien tiealueelle (LIVI/44/06.04.01/2018). Ohjetta tulee noudattaa siinäkin tapauksessa, että uusi johto rakennetaan olemassa olevan johdon rinnalle. Ensisijaisesti tuulivoimalakuljetukset tulisi suunnitella muuta reittiä kuin rautatien tasoristeysten kautta. Jos tasoristeysten käyttö lisääntyy tuulivoimaloiden rakentamisaikaisen liikenteen johdosta merkittävästi tai sen käyttötarkoitus muuttuu, on tienpitäjän haettava lisääntyvään tai muuttuvaan käyttöön oikeuttava Väyläviraston lupa. Väylävirasto voi liittää lupapäätökseen tasoristeysten rakentamista, uudenlaista käyttöä, kunnossapitoa ja poistamista sekä tasoristeyskseen liittyvää tietä koskevia ehtoja, joiden toteutus kokonaisuudessaan tai osittain, voi jäädä luvanhakijan vastuulle. Tasoristeysluvan tarpeesta voi olla yhteydessä Väylävirastoon, (kirjaamo@vayla.fi). Lisätietoja tasoristeysten ylittämisen suunnitteluun ja toteutukseen liittyen on ohjeessa: "Erikoiskuljetukset rautatien tasoristeyksissä" (Väyläviraston julkaisuja 8/2021 sekä tiivistelmä). Maanteiden osalta lausuu tarkemmin Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen L-vastuualue.

### **Yksityisten ja yhdistysten lausunnot ja mielipiteet**

#### **Infinergies Finland Oy**

Infinergies Finland Oy suunnittelee Haapajärven Korteperän alueelle tuulivoimapuistoa. Haapajärven kaupunki on päättänyt käynnistää hankkeen kaavoituksen 10.8.2022. Riitamaa-Nurmesneva tuulivoimahankkeeseen suunniteltu sähkönsiirtolinja kulkee Haapajärven Korteperän hankealueen läpi. Infinergies Finland Oy pyytää huomioimaan

jatkosuunnittelussa Korteperän hankealueen suunnitelmat, eritoten turvaetäisyydet tuulivoimaloihin. Pyydämme myös huomioimaan riittävät turvaetäisyydet sähkönsiirtolinjan eteläpuolella sijaitsevaan Pyhäjärven Kokkopetäikön tuulivoimahankkeeseen. Toimitamme pyydetessä mielellämme Korteperän ja Kokkopetäikön hankkeita koskevia paikkatietoaineistoja Riitamaa-Nurmesneva tuulivoimahankkeen hanketoimijalle.

### **Kokkolan Metsästysseura ry**

Kokkolan Metsästysseuralla on 2020 käyttöön otettu loma-asunto statuksella oleva kiinteistö hankealueen vieressä ja annamme täten lausunnon hankkeesta ja pyydämme huomioimaan seuraavaa. Kokkolan Metsästysseura on harjoittanut Kärämäellä metsästystä 60-luvulta lähtien ja edellisen kämpän vuokrasopimus on vuodelta 1969. Metsästysmaita on kämpän ympäristöstä vuokrattu n 2 600 ha. Lisäksi teemme aktiivista yhteistyötä Parkkiman Metsästysseuran kanssa.

Seurana emme missään vaiheessa ole vastustamassa tuulivoiman rakentamista. Olemme kuitenkin huolestuneita, kun meitä ei ole otettu millään tavalla mukaan kuulemisiin ja tiedotuksen piiriin hankkeen etenemisen vaiheissa. Uusi kämppämme sijaitsee muutamien satojen metrien päässä yhdestä suunnitellusta voimalapaikasta. Käyttöön otetulla kämpällä yöpymisvuorokausia vuodessa kertyy n 150. Tämä on huomattavasti enemmän kuin monella vapaa-ajan asunnolla. Jostain syystä kiinteistömme 317-404-28-1 (3,9ha) on taitavasti kierretty kaava-aluetta suunniteltaessa, että meidät voisi, pitää alueelle kuulumattomana. Kun kuitenkin alla olevassa kartassa hahmoteltu 2 km:n suojavyöhyke asutuista rakennuksista näyttää mahdollistavan kaava-alueen erilaisen rajan. Ja alue läheisyytensä vuoksi kuuluisi ns. tuulentuot- toalueeksi.

Metsästyksen osalta huolestuu lähinnä metsäkanalintujen soidin ja syönnöspuu alueisiin. Jäniksen ohella nämä ovat metsästysharrastukselle tärkeimmät riistolajit. Arviointiohjelmassa ei ole metsäkanalintujen soidin alueita eikä syöntipuita ole mainittu ollenkaan. Mistään ei myöskään löydy kirjallisena tutkittua tietoa, miten tuulivoimalat vaikuttavat näiden lajien olemiseen voimaloiden ympärillä, myös hirven.

Merkittävä osa seuran metsästysalueista on suunnitellun tuulivoimapuiston alueella. Hirvien käyttäytymisestä tuulimyllyjen rakentamisen jälkeen ei tutkittua tietoa ole olemassa, vaan tiedot perustuvat suullisiin lupauksiin, että hirvet ihmettelevät vuoden pari, sitten tottuvat. Metsäkanalintujen syönnös- ja soidinalueet tulee huomioida tuulimyllyjen sijoituspaikkoja suunniteltaessa (*kartta*). Nurmesneva on nykyisin alue kaikelle riistalle. Kanalinnut viihtyvät syksyisin jopa parisataapäisinä parvina. Majavien nevakana- vaan tekemän padon nostama "järvialue" vetää suuria vesilintuparvia syksyisin muuton alla ja aikana. Hirvet viihtyvät kasvaneissa vesakoissa koko vuoden tai yli ja alue kerää myös muuttohirviä - parhaimmillaan talvella avonevalla on tavattu kolmekymmenpäinen lauma lepäilemässä. Neva-alueella on tavattu myös kaikkia neljää suurriistalajia (karhu, susi, ilves, ahma).

Lintujen törmäminen pyöriviin siipiin, lisääntykö pienpetokannat tuulimyllyjen läheisyydessä helpon ruoan toivossa. Mitä sitten tapahtuu, kun ensimmäinen luodinreikä löytyy tuulimyllyn siivestä. Kun metsästys sallitaan aiemmin, ei sitä voi kieltää senkään jälkeen. Asian pitää edetä normaalina vahingontekoprosessina ilman, että asialla on vaikutusta normaaliin metsästyksen. Suunnitellulla tuulivoimapuiston alue kuuluu su- silauman revieriin ja alueelle on jäänyt syksyllä karhuja talvipesiin.

**Kuusaa-Jokelan kyläyhdistys Jokuset ry**

Maankäyttö- ja rakennuslain terveellisen ja turvallisen sekä sosiaalisesti toimivan ympäristöntavoitteisiin ja naapurussuhdelain kohtuuttoman rasituksen määritelmään viitaten Kuusaa-Jokelan kyläyhdistys Jokuset ry edellyttää kyliemme ympäristöön Haapajärven, Pyhäjärven ja Haapavedenkaupunkisen sekä Kärsämäen kunnan alueille jo toteutettujen ja vireillä olevientuulivoimalahankkeiden yhteisvaikutusten pikaista arviointia.

Olemme erittäin huolestuneita kokonaisvaikutuksista, joita suunnitellut tuulivoimahankkeet tulevat mahdollisesti aiheuttamaan kylillemme osittain siitä syystä, että yhteisvaikutusten arviointia ei ole laadittu sellaisilla menettelyillä, jotka varmistaisivat yhteisvaikutusten todellisen arvioimisen.

Kyliemme ympärillä olevat valmiit hankkeet:

1. Ristiniitty-Välikankaan alue, 24 voimalaa, korkeus 220 m
2. Hankilannevan hanke, 8 voimalaa, korkeus 247 m.

Kyliemme ympärillä vireillä olevat hankkeet:

1. Riitamaa-Nurmesneva, 53 voimalaa, korkeus 300 m
2. Hankilannevan laajennushanke, laajuustietoja ei yhdistyksellämme ole vielä käytössä.

(kartta)

Lisäksi Haapajärven kaupungin alueelle on tullut vireille uusi hanke, joka ei ole Riitamaa-Nurmesnevan YVA-asiakirjoissa mukana:

1. Hakulinkankaan alue, 42 voimalaa, korkeus 320 m
2. Hakulinkankaan laajennus (Korteperän alue), 10–15 voimalaa.

Yllä esitetyt tuulivoimahankkeet sisältävä yhteensä noin 137 voimalaa, jotka sijoittuvat kyliemme ympärille.

Maankäyttö- ja rakennuslain hengessä edellytämme, että Kuusaa-Jokelan kylien ympärillä vireilläolevien tuulivoimala-alueiden vaikutusta selvitetään kyliemme näkökulmasta kokonaisuutena ja puolueettomasti viranomaisohjauksessa. Arvioinnin tulee sisältää laskennalliset melu- ja välkevaikutukset, maisemalliset vaikutukset ja vaikutukset linnustoon. Emme siis ota kantaa yksittäisten voimala-alueiden rakentamiseen, vaan kyliemme ympäristöön kaikkien vireillä olevien hankkeiden yhteisarviointitarpeeseen.

***Taustatietoa***

Kuusaa-Jokelan kylät sijaitsevat Suomenselällä, n. 130 mpy korkeudella, Haapajärven kaupungin alueella, Haapaveden, Kärsämäen ja Pyhäjärven rajamailla. Kylämme on ollut asuttuna jo 1500-luvulta asti – kivikautinen asuinpaikkakin on löydetty. Kylämme keskus on Kuusaanjärvi ja sen ympäristö. Kuusaanjärvi on ns. luonnonjärvi, joka saa vetensä ympäristön valuma-alueilta. Asutus keskittyy Kuusaan kylän osalta järven ympärille ja Jokelan kylässä laajojen peltoaukeiden ja Karijoki/Uusijoen varrelle. Kummallekin kylälle on tunnusomaista laajat näkymät ympäristöön.

Ympäristökunnissa sekä Haapajärvellä on vireillä Kuusaa-Jokelan kylien välittömässä läheisyydessä ja laajemminkin ympäristössä eri vaiheissa olevia tuulivoimahankkeita.

1) Vireillä oleva Riitamaa-Nurmesnevan hanke: Riitamaan voimala-alue sijoittuu kylämme pohjois-itäsuuntaan rajoittuen aivan Kuusaan kylän vakituiseen asutuksen tuntumaan ja Pyhäjärven puolelle ulottuva Nurmesnevan hanke suuntaa puolestaan kylätämme kaakkoon. Voimalat yhdistyvät maisemassa kylämme eteläpuolella sijaitsevaan Ristiniitty-Välikankaan tuulimyllyalueeseen.

2) Ristiniitty-Välikankaan jo valmistuneen tuulipuistoalueen (yht. 24 voimalaa, korkeudet 220 m) lähimmät voimalat sijaitsevat kyliltämme katsottuna etelään n. 2,5-5 km päässä kylämme vakituisesta asutuksesta. Olemme havainnoineet tyynellä ilmalla sekä etelätuulella eri puolilla kyliämme varsin kuuluvaa, kuin lähestyvän Hornetin kuuloista tauotonta matalaa ääntä ja propellien pyörähdysääniä. Äänet kantautuvat siis Kuusaan järvelle saakka, etäisyys yli 5 km.

3) Haapaveden/Kärsämäen alueella sijaitseva Hankilannevan tuulipuisto Kuusaan kylän pohjoispuolella (yht. 8 voimalaa, korkeudet n. 250 m). Voimala-alue näkyy maisemassa selvästi eri puolille Kuusaan kylää. Alueelta kuuluu pohjoistuulella matalaa ääntä järven pohjois-länsisuunnan talouksiin huolimatta tuulensuunnasta. Vireillä on myös Hankilannevan laajennushanke, joka on suunnitteilla Riitamaa-Nurmesnevan ja valmiin Hankilannevan puiston väliin pohjois-koillinen -suuntaan kytkien ne maisemassa yhteen.

4) Haapajärven Hakulinkankaan hanke: kaavoitus käynnistynyt, yht. 42 voimalaa + Hakulinkankaan laajennus (Korteperän alue 10-15 voimalaa). Laaja hankealue sijoittuu kyliltämme länsisuuntaan, sekin aivan Kuusaa-Jokelan kylien välittömään läheisyyteen Natura-alue Hirsinevan kylkeen.

Vaikuttaa siltä, että Kuusaa-Jokelan kylät saarretaan vähintään 132+ voimalan keskelle, joista kaikkien hankkeiden lähimmät voimalat ovat vain 2–5 km päässä kodeistamme. Voimaloiden korkeudet ovat uusissa hankkeissa 300-320 m, ja kaikissa katse-lusuunnissa ne tulevat näkymään erittäin rumasti ja äänet kuulumaan koteihimme. Voimaloiden korkeuden lisääntyessä myös niiden melu- ja valohaitat sekä välkehaitat kasvavat. Ainoa ilmansuunta, missä hankkeita ei vielä ole vireillä on kapea suikale luoteeseen kyliltämme katsottuna.

#### *Yhteisvaikutusten selvittämisestä*

Riitamaa-Nurmesnevan YVAa ei mielestämme voi tehdä ilman, että maisemahaitasta on laadittava 360 ° havainnointikuvat kaikkien aluettamme koskevien hankkeiden yhteisvaikutusten arvioimiseksi ja maisemahaittaa arvioidaan nimenomaan kylän keskus-alueilta, eli järven rannoilta käsin. Yhtä tärkeitä ovat mallinnokset hankkeiden yhtäaikaista kokonaismelu- ja kokonaisvälkehaitasta. Tähän saakka maisemahaittoja ja melu-/välemallinnuksia on tarkasteltu vain hankekohtaisesti ja havainnointikuvienkin perspektiivi on usein valittu siten, että maisemahaitat näyttäytyvät mahdollisimman lievinä. Kuusaa-Jokelan kylien asukkailla on oikeus maisemallisesti tuon kapean ”vaapaan” luoteissiivun lisäksi edes yhteen ilmansuuntaan, jossa ei ole tuulivoimaloita. Maisema- ja äänihaitat korostuvat kylillämme myös sen takia, että eritoten Kuusaalla asumat ovat sijoittuneet järven ympärille ja Jokelassa kylä on rakentunut aavojen peltoaukeiden ympäristöön.

5.1.2023

*Vastuukysymykset*

Koska Ristiniitty-Välikankaan jo valmiilta tuulivoimala-alueelta sekä Hankilannevan keskeneräiseltäkin alueelta äänet kantautuvat ajoittain todella selvästi kyliimme, niin minkälaisessa äänen kakofoniassa kylämme sitten olisikaan, kun kaikki suunnitteilla olevat alueet toteutettaisiin. Ja kuka olisi vastuussa yhteisvaikutusten mahdollisesta seuraamisesta tai haitan pienentämisestä, jos ylityksiä esimerkiksi melun osalta todettaisiin? Osaako tähän antaa vastusta kukaan? Jos ei, niin kuinka tällaisen häittätilan-teen annetaan oikeusvaltiossa mahdollisesti syntyä? Riskien toteutumisen varalta (melukakofonia, merkittävät maisemahaitat ja mahdollisesti kotiemme muuttuminen asuin-kelvottomiksi ja arvottomiksi) tulee käynnistää jo etukäteen sopimusneuvottelut kotiemme lunastamisesta niiden täydestä arvosta, tai vaihtoehtoisesti tuntuista häittakorvauksista näitä em. haittoja korvaamaan.

*Osallistumismahdollisuuksista ja vuorovaikutuksesta*

Mielestämme kylillämme tulee olla oikeus nauttia maaseutuelämäänsä kuuluvista hiljaisista päivistä ja häiriöttömästä katseluperspektiivistä edes kohtuullisissa määrin. Kaikkien alueelle suunniteltujen hankkeiden ml. Riitamaa-Nurmesneva -hankkeen yhteisvaikutuksista tulee järjestää yleisötilaisuus, jotta alueemme asukkaiden mielipiteet tulevat päättäjille tietoon ja että niitä myös tosiasiallisesti kuultaisiin.

Olemme tämän kirjeen lopussa olevalla sähköpostiviestillä pvm. 29.4.2021 pyytäneet kaavoittajaa kirjaamaan Jokuset ry:n Riitamaa-Nurmesnevan hankkeessa osalliseksi, jotta neljän kunnan alueella pyörivien tuulivoimahankkeen tiedonsaanti kyläyhdistyksessämme helpottuisi. Pyynnöstä huolimatta emme ole päässeet jakelulistoille. Pidämme tätä listoilta puuttumista merkillisenä, koska hankkeen ympäristöhaitat kohdistuvat voimakkaimmin nimenomaan Kuusaa-Jokelan kyliimme. Retkeilystä ja luontoarvioista Lisäksi haluamme nostaa esille, että kyliemme retkeilyreitit ja -kohteet puuttuvat Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimahanke YVA-ohjelmasta. Ne kuuluvat mielestämme hankkeen arviointiin: Retkeilevä Haapajärvi kehittämis- ja investointihankkeella on tehty kylille seuraavat reitit: Hullun polku, Kaarlon kierros, Hanhenpesän lintutorni ja kylä on mukana neljän kylän yhteisessä Kylätalolta Kylätalolle pyörä-/maastopyöräreitistössä:

- <https://www.haapajarvi.fi/hanhenpesan-lintutorni>
- <https://www.haapajarvi.fi/hullun-polku>
- <https://www.haapajarvi.fi/kaarlon-kierros>
- <https://www.haapajarvi.fi/kylatalolta-kylatalolle-pyoramaastopyorailyreitit>
- <https://kuusaa.com/toiminta/hankkeet/>

Kyliemme alueella sijaitsee 40 ha linturikas Nuijunjärven kosteikko, joka puuttuu Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmasta ja se kuuluu mielestämme hankkeen arviointiin: <https://visithaapajarvi.fi/nahtavydet/nuijunjarvi/>.

Kylämme länsipuolella oleva Hirsineva (Natura) on linnustoltaan rikas ja hieno kohde, joka tulee myös ottaa huomioon tuulivoimahankkeissa. Suojeluperusteissa mainitaan mm. että Hirsinevalla on uhanalaisia lintu- ja kasvilajeja mm. suopunakämmekä sekä suovalkku ja että alue on erityisesti linnuston kannalta arvokas.

### **Mielipide 1**

Kannanotto Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimahakkeen (Kärsämäki, Pyhäjärvi) ympäristövaikutusten arviointiin: Nähtävillä olleessa yhteisvaikutusten arviointiohjelma -dokumentissa (päiväty 28.9.2022) todetaan: "Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa on YVA-asetuksen (277/2017, 3 §) mukaan esitettävä tarpeellisessa määrin ehdotus tunnistetuista ja arvioitavista ympäristövaikutuksista, mukaan lukien yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa, siinä laajuudessa kuin on tarpeen perustellun päätelmän tekemiselle." Kyseisessä dokumentissa ei kuitenkaan kerrota, miten yhteisvaikutusten arviointi on esitetty tehtävän Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimahankkeessa. Tyypillisesti tuulivoimahankkeissa on tyydytty esimerkiksi melun, välkkeen ja maisemavaikutusten osalta varsin kevyeen asiantuntija-arvioon, joka oli ja on toimiva menetelmä hankkeiden keskinäisen etäisyyden ollessa suuri. Kun hankkeiden etäisyys toisiinsa on lyhyehkö ja hankkeita on useita, olisi yhteisvaikutusten osalta arviointi laadittava ehdottomasti myös laskentojen osalta siten, että samassa tarkastelumallissa olisivat mukana kaikki ne hankkeet, joilla on vaikutusta tarkasteltavalle alueelle. On täysin mahdollista, että vaikka hankkeiden A ja B erikseen lasketut äänitasot (melualueet) eivät ylittäisi ohjearvoja alueiden A ja B välissä, kummankin hankkeen melulähteet sisältävässä yhteismelumallinnuksessa voitaisiin havaita hankkeiden yhteisen äänienergian aiheuttavan tilanteen, jossa hankkeiden välisellä alueella ohjearvot ylittyvät eli alue onkin kokonaisuudessaan melualue. Tällaista arviota on erittäin vaikea tehdä asiantuntija-arviona ja siksi eri hanketoimijoilta tulisi joko edellyttää yhdessä laadittava yhteisvaikutusten mallinnusta tai jälkeinpäin lupaa hakevan toimijan olisi laskennallisesti osoitettava, että oma toiminta ei lisää liikaa kuormaa alueella jo aiemmin luvitettuihin toimintoihin laskennassa huomioiden. Jo nykytilanteessa tuulivoimamelu on hiljaisina öinä korvin kuultavissa Kuusaanjärven rannoilla ja pelkomme on, että asuinalue muuttuu epämiellyttäväksi tuulivoimateollisuusalueeksi osittain siksi, että hankkeiden yhteisvaikutuksia ei oteta huomioon riittävällä tarkkuudella ja huolellisuudella.

Toinen erityinen huolenaihe ovat lentoestevalot. Tuulivoimalan kauneus tai rumuus on makuasia, mutta päivisin valkoisena välkkyvät ja öisin punaisina palavat lentoestevalot toimivat siten, kuin ne on tarkoitettu toimimaan. Eli ne vetävät katseen väistämättä puoleensa. Tällä hetkellä järven länsirannalla voi vielä suunnata katseensa pohjois-itäsektorille ilman lentoestevalojen häiriötä. Jos Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimahanke toteutuu, Kuusaan kylä on vilkkuvien lentoestevalojen ympäröimä päivin ja öin, kaikilta ilmansuunnilta. Mielestäni tämä on vakava ja kohtuuton maisemahaitta ja oikeustajun mukaan tuntuisi kohtuulliselta, että edes joku ilmansuunta säästyisi lentoestevaloista puhtaana. Lentoestevalojen määrä tuntuu sikälikin absurdilta, että alueella ei juurikaan ole ilmailua. Suurimman osan ajasta valot palavat siis tavallaan turhaan ja aiheuttavat haittaa sadoille ihmisille ympäri vuoden. Esitämme, että mikäli Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimapuistohanke etenee, hanketoimija veloitetaan tutkimaan mahdollisuutta ottaa käyttöön tutkaohjatut lentoestevalot, jotka syttyvät päälle vain havaitessaan aluetta lähestyvän ilma-aluksen.

### **Mielipide 2**

Lähialueella on joka suunnalle suunnitteilla tuulivoimaloita. Olisi hyvä jättää tänne myös erämaa-alueita, joissa olisi luonnonrauhaa sekä ihmisille, että eläimille. Vaikka tällä hetkellä luonnolle on vaikea laskea tai osoittaa esimerkiksi matkailuarvoa, pitäisi katsoa pidemmälle tulevaisuuteen. Tuulivoimahankkeen vaikutukset ovat käytännössä ikuiset.

Luonnonrauhalla, luonnonmaisemilla, sieni- ja marjametsillä, metsästyksen kannalta elinvoimaisella riistakannalla ja luonnon monimuotoisuudella ylipäänsä on tärkeä merkitys alueen vetovoimaisuuden ja ihmisten hyvinvoinnin kannalta. Tuulivoimaloiden melu, infraäänit ja valosaaste eivät houkuttele ihmisiä muuttamaan maaseudun rauhaan tai matkailemaan ja liikkumaan luonnossa.

Raha ei saisi olla liian merkittävä ohjaava tekijä alueen kehittämisessä, vaikka pulaa siitä kunnissa onkin. Eniten hankkeesta hyötyvät kuitenkin sijoittajat, eikä energiantuotannon rakentaminen alueelle edes takaa energian saantia täällä. Pidän Riitamaa-Nurmesnevan alueen luontoarvoja suurempina kuin tuulivoimasta saatavaa rahallista, lyhytnäköistä hyötyä. En kannata tuulivoimarakentamista maaseudun asutusalueille ja niiden lähiluontoon. Tuulivoima soveltuu paremmin yli kymmenen kilometrin päähän asutuksesta tai jo valmiiksi teollistuneemmille seuduille.

### **Mielipide 3**

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa tarkastelluista vaihtoehdoista olen vaihtoehdon VE0 kannalla, eli Kärämäen osalta hanketta ei toteutettaisi lainkaan. En ole halukas tekemään maanvuokrasopimusta hankealueella omistamieni maiden osalta. Hankealueen eteläosassa sijaitseville tuotannosta poistuneille turvetuotantoalueille tuulivoimaloita voidaan rakentaa, mutta ei kuitenkaan Nurmesjärven lähialueelle.

Perustelut:

#### ***1. Maankäyttö, yhdyskuntarakenne, ihmiset ja elinkeinotoiminta***

YVA-ohjelmassa kuvaillaan, että hankealuetta voidaan käyttää metsästyksen ja marjastukseen eikä sinne kohdistu matkailua tai matkailupalveluja. Voimaloiden, maakaapeleiden, sähkölinjojen ja teiden maanrakennustyöt tulevat kuitenkin vaikuttamaan huomattavasti alueen marjojen ja sienten kasvuolosuhteisiin. Hankealue on lähiseudun asukkaille suosittua marjastus- ja sienestysaluetta. Kotimaisten puhtaiden luonnonraaka-aineiden merkitys tulee kasvamaan tulevaisuudessa entisestään myös elinkeinotoiminnan näkökulmasta. Alue on myös tärkeää metsästysaluetta. Tuulivoimalat tulevat väistämättä vaikuttamaan esimerkiksi metsäkanalintujen ja hirvieläinten reviireihin ja sitä kautta metsästyksen. Vaikka hankealueella ei vielä ole merkittäviä virkistysreittejä tai matkailukäyttöä, tuulivoimaloiden rakentaminen myös estää sellaisen toiminnan kehittämisen. Aluetta käytetään virkistysalueena, vaikka siellä ei virallisia reittejä kuljakaan. Kallioiset alueet ovat helppokulkuisia ja metsäautoteitä käytetään esimerkiksi maastopyöräilyyn. Lähiseudun matkailutoiminnan ja virkistyskäytön näkökulmasta on tärkeää säilyttää rauhallisia erämaa-alueita myös muuallakin kuin Lapissa ja suojelualueilla.

Suunniteltu hankealue sijaitsee liian lähellä asutusta. Tuulimyllyt tulevat näkymään häiritsevästi etenkin Venetpalon kylämaisemassa, Ruhankankaalla ja koko Nelostien



varrella Kärsämäen keskustaajamaan saakka. Järvimaisemat pilataan Nurmesjärven, Parkkimajärven ja Kuusaanjärven alueilla. Tämä heikentää alueiden asumisviihtyvyyttä ja vetovoimaisuutta ja käytännössä estää uusien asuin- ja vapaa-ajanrakennusten saamisen alueille.

## *2. Äänimaisema ja valo-olosuhteet*

Vaikka alueen suunnittelussa noudatettaisiin tämänhetkisiä melua koskevia säädöksiä ja ohjearvoja, alueen luonnonrauha ja hilaisuus menetetään. Ero tulee olemaan erittäin merkittävä nykyiseen tilanteeseen verrattuna. Alueen asukkaat ovat tottuneet asumaan luonnon hiljaisuudessa. Aluetta ei voi enää käyttää samaan tapaan luonnossa rauhoittumiseen. Tuulivoimaloiden melun ja infraäänien terveysvaikutuksista ei ole vielä riittävästi tietoa saatavilla, joten on riski rakentaa tuulivoimala-alueita näin lähelle asutusta.

Alueella on tällä hetkellä hyvin vähän valosaastetta. Tuulivoimaloiden lentoestevalojen myötä alueen valo-olosuhteet pilataan pysyvästi. Esimerkiksi tähtiä tai revontulia on turha tulla enää tänne maalle katsomaan. Luonnollisilla valo-olosuhteilla on matkailun, alueiden virkistyskäytön, asumisen ja ihmisten hyvinvoinnin kannalta suuri merkitys. Valosaaste on jopa suurempi haitta alueen asukkaille kuin äänisaaste. Myös välke- ja lapojen liikkuvat varjot voivat paikoitellen häiritä asukkaita paljonkin.

## *3. Maisema ja rakennettu kulttuuriympäristö*

1,5 kilometrin päässä hankealueelta sijaitseva Venetpalon kylä on luokiteltu maakunnallisesti merkittäväksi maisema-alueeksi. Tuulimyllyt muuttaisivat Venetpalon perinteen maalaismaiseman pysyvästi. Kylämaisemaa on jo uhrattu riittävästi energiantuotannolle, kun Venetpaloon on rakennettu vesivoimala. Venetpalon kylä on Nelostien ohikulkevalle liikenteellekin kaunis maisemakohde, joka kannattaisi säilyttää nykyisellään. Tuulivoimahankkeella on merkittävä haitallinen vaikutus myös alueen luonnonmaisemien ja järvimaisemien kannalta.

Tuulimyllyt muuttavat maisemaa koko Kärsämäen jokivarressa, mukaan lukien myös Paanukirkon ja Kattilakosken alue. Maisemalla on merkitystä sekä paikallisille ihmisille että matkailulle. Hankealueella esimerkiksi Paskonlammen ympäristössä sijaitsee koomeaa avokallioaluetta. Tuulivoimarakentaminen muuttaa alueen maisemaa pysyvästi.

## *4. Muinaisjäännökset*

Ainakin Venetpalon kylän seudulla on ollut asutusta jo kivikaudella ja alueelta on myös löytynyt lukuisia kivikautisia esineitä. Vaikka suunnittelualueella otettaisiin huomioon aiemmin tehdyt löydöt, rakennustöiden yhteydessä saatetaan tuhota lukuisia vielä löytämättä olevia esineitä ja kohteita.

## *5. Maa- ja kallioperä, pohja- ja pintavedet, kalasto ja muut vesieliöt*

Pyhäjoesta löydettiin tänä kesänä erittäin uhanalaisia raakkuja eli jokihelmisimpukoita Venetpalon kohdalta. Löydös oli valtakunnallisesti merkittävä. Pyhäjoen valuma-alue ulottuu hankealueelle. Mittavat maanrakennustyöt voivat valumavesien kautta vaikuttaa raakkujen elinolosuhteisiin. Raakku on hyvin herkkä kiintoainekselle sekä esimerkiksi rautapitoisuuden kasvulle, joita teiden, oijen ja maakaapelointien rakentaminen voivat aiheuttaa. Onko olemassa minkäänlaista tutkimustietoa siitä, miten tuulivoimaloiden infraääni vaikuttaa vesieliöihin? Ääniaallothan kulkevat myös vedessä.

#### *6. Linnusto ja muu eläimistö*

Maakotkasta on tehty havaintoja Paskonlammen ja Venetpalon kylän luona useita kertoja. Paskonlammen ympäristössä pesii haukkoja. YVA-ohjelmassa ei ole selvitetty muuta petolintukantaa kuin pöllöjä. Pöllöjäkin on kuunneltu vain kahtena päivänä 1,5 tunnin ajan, eikä selvityksestä käy ilmi millä alueella. Joutsenten ja kurkien muuttoreitti kulkee hankealueen keskeltä. Kevät- ja syysmuuton pistelaskentaa on tehty vain muuttaman päivän ajan vuonna 2021. Se ei anna välttämättä totuudenmukaista kuvaa tilanteesta.

Hankealueella on lukuisia metsojen ja teerien soidinpaikkoja. Alueella pesii runsaasti muitakin metsäkanalintuja. Metsäkanalintuja on kartoitettu vain yhden päivän aikana. Alue on niin laaja, että ei sitä päivässä edes pysty kartoittamaan. Kahden kilometrin päässä hankealueelta sijaitseva Nurmesjärvi on valtakunnallisesti merkittävä lintujärvi ja Natura-kohde. Järven lähistölle, lounaan suuntaan on jo rakennettu tuulimyllyjä. Tuulivoimahankkeita on vireillä myös eteläpuolelle. Jos järvi ympäröidään tuulimyllyillä joka suunnalta, se ei voi olla vaikuttamatta lintujen muuttoreitteihin ja viihtymiseen alueella. Peurojen syys- ja kevätmuuttoreitti kulkee alueen keskeltä. Suurten peuralaumojen on syksyisin ja keväisin nähty esimerkiksi ylittävän nelostien hankealueen lähellä. Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa mainitaan suurpedoista susi, ilves ja ahma, mutta alueella elää myös karhuja, joista on tehty lukuisia jälkihavaintoja. Karhutkaan eivät saa enää nukkua talviunta rauhassa täällä, kun tuulimyllyissä palavat valot yötä päivää, lapojen suhina käy ja liikennettä kulkee kesät talvet myllyjä huoltamassa. Tanskassa tehdyn tutkimuksen mukaan tuulimyllyjen siivet surmaavat huomattavan paljon pölyttäviä hyönteisiä. Tällä voi olla vaikutusta esimerkiksi marjasatoon ja maanviljelykseen.

#### *7. Kasvillisuus*

Maakaapeloinnit, voimajohtojen, teiden, ojien ja tuulivoimaloiden rakentaminen vaikuttavat väistämättä kasvillisuuteen. Kun puustoa kaadetaan ja pintamaata poistetaan, sillä on pitkäaikaisia vaikutuksia kasvien elinolosuhteisiin. Etenkin marjastuksen ja sienestyksen kannalta vaikutukset ovat merkittäviä. Olen havainnut ainakin Paskonsuon alueella kämmekkää, jonka tarkkaa lajia en tiedä. Myös kissankäpälää kasvaa paikoitellen kallioisilla paikoilla. Maastoinventointeja hanalaisten lajien kartoittamiseksi täytyisi tehdä kasvukauden eri aikoina ja jopa useamman vuoden aikana, koska vuodet poikkeavat säiden puolesta toisistaan.

#### *8. Virkistyskäyttö ja metsästys*

Tuulivoimaloiden rakentamisen myötä elinympäristöt pirstoutuvat ja häiriötekijät lisääntyvät. Se vaikuttaa alueen linnustoon ja eläimiin ja sen myötä myös metsästykseseen. Alueen tärkein virkistyskäyttöarvo on luonnonrauha ja maisemat. Tuulivoimaloiden myötä alueesta tulee teollisuusaluetta. Olisi suotavaa, että energiaa tuotettaisiin siellä missä sitä myös käytetään. Kaupunkien lähialueet moottoriteineen ovat jo menettäneet luontoarvonsa, joten tuulivoimatuotantoa voitaisiin keskittää sellaisille alueille luonnonmaisemien ja maaseudun sijaan.

### **Mielipide 4**

Vastustamme suunniteltua Riitamaan tuulivoimaosayleiskaavaa johtuen siitä, että alue on kaavoitettu liian lähelle asuinkiinteistöämme, ja nyt jo olemassa olevia rakennettuja tuulivoimalapuita on asuinkiinteistöämme

läheisyydessä. Suunnitellut lähimmät alueelle tulevat tuulivoimalat on suunniteltu rakennettavaksi n. 1 km päähän asuinkeuhkistostamme, joka aiheuttaa maisema- ja meluhaittoja sekä turmelee lähellä olevan luonnon ja asuin ympäristön.

Olemme valinneet asuinpaikkamme 12 vuotta sitten sen mukaan, että haluamme asua rauhallisessa maaseutuympäristössä ja puhtaan luonnon lähellä. Rakentaneet talon sekä muuttaneet toisesta maakunnasta nimenomaan sen takia, että asuin ympäristömme on maaseudulla, pienessä kyläyhteisössä ja puhtaan luonnon keskellä rauhallisessa ympäristössä.

Suunnitellun tuulivoimalapuiston rakentaminen tekee meidän näkökulmasta katsottuna asuin ympäristöstämme asuin kelvottomaksi ja alentaa huomattavasti asuin keuhkistömme arvoa ja joudumme jättämään kotimme ja muuttamaan muualle. Asuin keuhkistömme arvon aleneminen aiheuttaa meille suuret taloudelliset tappiot ja ahdingon taloudellisesti. Sen lisäksi, että asuin ympäristömme tuhoutuu, niin myös ne ainoat lähialueen virkistys- ja harrastusmahdollisuudet mitä luonnossa liikkuminen on tähän mennessä antanut, häviää tuulivoimaloiden rakentaminen aikana ja sen jälkeen, kun tuulivoimalat ovat toiminnassa.

Riitamaan tuulivoimalapuiston rakentamisella on negatiivinen vaikutus koko Kuusaan kyläyhteisöön. Kuusaan kylän ympärillä on jo tälläkin hetkellä kaksi rakennettua tuulivoimalapuistoa, jotka aiheuttavat melu- ja maisemahaittoja meidän ja koko Kuusaan kylän asukkaiden asuin ympäristöön.

Mielestämme tuulivoimalapuistojen suunnittelussa pitää ottaa huomioon koko alueen rakentamiskokonaisuus ja jo olemassa olevien tuulivoimalapuistojen sijainti, eikä vain huomioida kuntarajoja. On kohtuutonta, että Kuusaan kylä jää suurien tuulivoimalapuistojen ympäröimäksi joka suunnasta ja asuin ympäristön muutokset ja haittavaikutukset ovat kohtuuttomia kylän asukkaille.

### **Pohjois-Suomenselän LSY ry**

Pohjois-Suomenselän luonnonsuojeluyhdistys lausuntonaan nostaa esiin eräitä keskeisiä seikkoja, joita mielestämme tulisi erityisen huolellisesti tarkastella po. hankkeen ympäristövaikutuksia arvioitaessa. Riitamaa-Nurmesnevan hankealue on jo itsessään mitava. On valitettavaa, että hankkeita tarkastellaan yksittäin, ja että jopa siirtolinjakysymykset pääsääntöisesti arvioidaan erillään itse hankkeista, jolloin laajemman kokonaisuuden yhteisvaikutukset jäävät väkisinkin taka-alalle. Tämäkin hanke linkittyy useisiin muihin näissä ja lähikunnissa eritahtisesti meneillään oleviin hankkeisiin. Mielestämme yhden hankkeen tarkastelun sijaan näkökulmaa tulisi kääntää entistä vahvemmin kokonaisuuden näkemiseen. Kun mietitään eri lajien elinympäristöjä, luonnon pirstaloituminen heikentää elinolosuhteita sekä metsäpinta-alan vähenemisen että luontaisten liikkumisreittien katkeamisen kautta. Tämä pätee mm. suurpetoihin ja metsäpeuraan. Haapajärven susilauman nykytilanne ei ole tiedossa, mutta pyydämme selvittämään sen tilanteen ennen luontaisten elinalueen pirstaloimista. Myös Pyhäjärven suunnan susitilanne vaatii tarkastelua. Lisäksi metsästysseurat, kuten myös paikalliset luontoharrastajat, ovat tehneet havaintoja metsäpeuran paluusta alueelle, mille niin ikään tulee antaa painoarvoa. Lintulajeista maakotkasta on lintuharrastajien kuvia ja havaintoja hankealueelta kuluvalta vuodelta. Pesää ei ole paikannettu, mutta asia vaatii tarkempaa selvitystä. Pyydämme luontovaikutusten arvioinnissa myös kiinnittämään erityistä

huomiota kaikkiin hankealueella ja sen läheisyydessä oleviin suojelualueisiin. Näistä erityisesti Nurmesjärven Natura-alue on kiistaton luontoaarde, emmekä pidä kilometrin-kään välimatkaa hankealueeseen riittävänä turvaamaan Nurmesjärven monimuotoiselle linnustolle asianmukaista pesimä- ja levähdysrauhaa. Hankealueen rajausta pitäisi ainakin Nurmesjärven suunnalla muuttaa luontoarvojen säilymisen varmistamiseksi. Noin neljän kilometrin päässä hankealueelta sijaitseva Hirsinevan Natura-alue on suojeltu muuan muassa harvinaisten kämmekkälajien (suovalkku, punasuokämmekä) perusteella. Alueella lienee kuitenkin myös muuta suojeltavaa kuin kasveja, koska Kuusaa-Jokelan kyläyhdistys ei ole saanut lupaa lintutornin rakentamiseen edes viereiseen metsään alueen luontoarvojen takia. Kyläyhdistyksen hankevastaavalle tietoa suojeltavasta lajista ei ole annettu, mutta ELYkeskuksella tiedot varmasti on, ja se niitä asian käsittelyssä hyödyntänee, mikäli kyseessä on laji, johon nyt käsillä oleva hanke voi vaikuttaa. Siirtolinjavaihtoehtoista vielä lopuksi. Kannatamme ehdottomasti vaihtoehtoa, että olemassa olevia linjoja hyödynnetään maksimaalisesti. Samoin pitää jo nyt miettiä vireillä olevien muiden hankkeiden tarvitsemat siirtolinjat, jotta nyt tarvittava uusi linjaus voisi jatkossa palvella myös muita hankkeita. Parempi on myös pitää linjat mahdollisimman lyhyinä, mutta tuki niin, että alueen luontoarvot pystytään turvaamaan parhaalla mahdollisella tavalla.

### **Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät ry**

Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelma on laaja ja kattava. Yrittäjäjärjestö näkee, että hankkeen toteutumisella on positiivisia alue-taloudellisia vaikutuksia. Tuulivoimaa tarvitaan lisää ja energiakriisin myötä on tullut selväksi, että sitä tarvitaan myös nopeasti. Siksi on tärkeää, että tuulivoimahankkeiden käsittelyprosessi on nopea ja ketterä. Alueemme yritysten energiatarvetta on turvattava ja tämä edellyttää voimakasta panostamista Suomessa mm. tuuli- ja aurinkovoimaan. Lisäksi esimerkiksi laajat suunnittelussa olevat vetytalouden investoinnit edellyttävät alueellamme merkittävästi panostuksia puhtaaseen sähköön. Arvioitavana oleva hanke tukee sekä energiaomavaraisuuden nostamisen ja että päästöttömän energian lisäämiseen tähtääviä tavoitteita, jotka ovat kansallisestikin tärkeitä. Tuulivoimahankkeet lisäävät kuntien kiinteistöveroja ja välillisesti toteutuneet hankkeet parantavat yritysten kasvun edellytyksiä tai työpaikkojen säilymistä tai jopa lisääntymistä. Tämä näkyy myös yhteisöverotuloina kunnassa. Verotulot parantavat alueen kuntien taloudellisia mahdollisuuksia huolehtia elinvoimatehtävästään myös tulevaisuudessa. Hankkeet hyödyttävät myös maanomistajia, jotka saavat vuokratuloja alueen hyödyntämisestä tuulivoimaan. Tuulivoimahankkeet tuovat työtä esimerkiksi alueen suunnittelu – ja rakennusalan yrityksiin. Kaikki lisääntynyt aktiivisuus ylipäättään turvaavat nykyisiä palveluita ja saattavat jopa lisätä niitä myös eri toimialoille kuten palveluihin. Pidämme tärkeänä, että alueellamme tuulivoimahankkeet etenevät joutuisasti toteutukseen.